

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

« 16 » сентябрь 2019 ел

№ 1102

**«2020-2022 елларга Арча муниципаль
районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль
программасын раслау турында**

Тормышның төрле өлкәләрендә яшьләрне социальләштерү өчен шартлар тудыру, яшьләр проблемаларын хәл итүдә ведомствоара координация системасын булдыру, яшьләрнең социаль жайлашуга, мәшгульлегенә ярдәм итү максатларында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 5 мартындагы 158 номерлы “2020-2022 елларга Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү” дәүләт программасын раслау турында” карары нигезендә, Арча муниципаль районы башкарма комитеты **КАРАР БИРЭ:**

1. “2020 - 2022 елларга Арча муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү” муниципаль программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (arsk.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәләшен тикшереп торуны район башкарма комитеты житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары Р.И.Гарифжановка йөкләргә.

Житәкчесе

И.Ә.Галимуллин

**«2020-2022 елларга Арча муниципаль
районының яшьләр сәясәтен үстерү»
МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ**

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	Программа «2020-2022 елларга Арча муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» (алга таба - Программа)
Программаның заказчысы	Республики Татарстан Арча муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп әзерләүче	Арча районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге
Программаның максаты	Яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү, районның конкурентлык сәләтен ныгытуда аның ижади потенциалынан файдалану, социаль-икътисадый, өештирү, хокукый шартлар булдыру юлы белән яшь буынның яшәеш сыйфатын яхшырту һәм яшьләрнең потенциалын жәмгыять һәм дәүләт мәнфәгатьләрендә үстерү өчен уңайлы шартлар тәэмин итү
Программаның бурычлары	1. Татарстан Республикасы яшьләр сәясәтенен норматив-хокукый базасын Арча муниципаль районына жайлаштыру; 2. Яшьләрнең үзөшкәнлыгын үстерү максатларында яшьләрнең яңача һәм эшкуарлык эшчәнлеген

	<p>координацияләү;</p> <p>3.Яшьләрне үзешуның төрле формалары белән кызыксындыру;</p> <p>4.Яшьләр арасында тискәре күренешләрне кисәтү;</p> <p>5.Яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен алга сөрү;</p> <p>6.Яшьләргә гражданлык - патриотик тәрбия бирү;</p> <p>7.Яшьләрдә гаилә кыйммәтләрән һәм социаль кыйммәтләрне формалаштыру;</p> <p>8.Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләрче органнарны һәм оешмаларны фәнни-методик һәм мәгълүмати яктан тәмин итүне камилләштерү;</p> <p>9.Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләрче оешмалар эшчәнлеген координацияләү;</p> <p>10.Яшьләрне үзешуның төрле формалары белән кызыксындыру;</p> <p>11.Яшьләрнен үз-үзләрен үстерү өчен шартлар тудыру, сәләтле балаларны һәм яшьләрне ачыклау һәм аларга ярдәм итү;</p> <p>12.Туризм үсешенә максатчан юнәлеш бирү.</p>
<p>Подпрограмманы гамәлгә ашыру вакыты</p>	<p>2020 - 2022 еллар</p>
<p>Программаны гамәлгә ашыруның төп этаплары исемлеге</p>	<p>Арча муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрче, спорт һәм туризм бүлеге, Арча муниципаль районы башкарма комитетының икътисад һәм финанслар бүлеге, Арча муниципаль районы башкарма комитетының «Мәдәният идарәсе» МУ, Арча муниципаль районы «Мәгариф идарәсе»</p>

	МУ, КДН.
Программаны финанслау күлэмнәре	2020 - 2022 еллар - 1573,00090 мең сум (ел саен) Программаны финанслау күлэмнәре фараз характерында һәм чираттагы финанс елына һәм план чорына Арча муниципаль районы Советы карары нигезендә төгәлләштереләчәк.
Озак вакытлы максатчан Программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре	-14-30 яшьтәге гражданның ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә жәлеп ителгән яшьләр санын 20 %ка кадәр арттыру; -Яшьләрнең гражданлык һәм патриотик дөньяга карашын формалаштыру юлы белән ижтимагый һәм ижади активлыгын үстерү; -Яшьләрнең ихтыярий (волонтерлык) эшчәнлегенә активлыгын стимуллаштыру; -Яшьләр сәясәте өлкәсендә, органнар һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырылучы талантлы яшьләргә ярдәм итү проектларында һәм программаларында катнашучы яшь кешеләрнең өлешен яшьләрнең гомуми саныннан 25 % ка кадәр арттыру; -Яшьләрдә кече һәм урта бизнес секторын үстерүгә юнәлтелгән тормышта үзләренә урын табуга омтылышлар формалаштыру; -Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә даими нигездә шөгыйльләнүче авыр тормыш хәлендә калган балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр санын арттыру; -Жәйге сәламәтләнדרү ялының төрле формаларына жәлеп ителгән балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр санын арттыру;

	<p>-Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләүче гаиләләргә, балаларга һәм яшьләргә социаль - психологик ярдәм учреждениеләре эшчәнлеген үстерү;</p> <p>-Яшүсмерләр һәм яшьләр арасында хокук бозулар һәм жинаятьләр санын киметү</p>
--	---

1. ПРОГРАММАНЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ӨЛКӘСЕНЕҢ ГОМУМИ ТАСВИРЛАМАСЫ, ШУЛ ИСӘПТӘН ПРОГРАММА АЛАРНЫ ХӘЛ ИТҮГӘ ЮНӘЛДЕРЕЛГӘН ПРОБЛЕМАЛАР

Арча муниципаль районында дәүләт яшьләр сәясәте стратегик мәсьәләләр рәтенә керә һәм яшьләрнең социальләшүе һәм тормышта үз урыннарын табуга, аның потенциалын үстерү өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән үсеш чаралары системасы булып тора; Яшьләр үзәкләре, Студентлар хезмәт отрядлары үзәге, "Патриот" республика спорт-патриотик үзәге, "Форпост" жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) берләшмәләре үзәге, "Жәй" балалар һәм яшүсмерләрнең ялын һәм мәшгульлеген оештыру буенча республика үзәге, "Йолдызлык" сәләтле балалар белән эшләү республика үзәге кебек республика күләмендәге яшьләр оешмаларының тәҗрибәсен һәм яңа идеяләрен өйрәнү юлы белән тормышка ашырыла. Шуңа күрә районда яшьләр юнәлешен үстерү өлкәсендә конструктив һәм эзлекле хәрәкәт бары тик әлеге яшьләр учреждениеләре белән тыгыз элемтәдә генә булырга мөмкин.

Дәүләт һәм яшьләр мөнәсәбәтләрен жайга салучы заманча хокукый база нигезендә дәүләт яшьләр сәясәтенең өстенлекләре билгеләнде. Иң мөһимнәре: "Татарстан Республикасында яшьләр һәм дәүләт яшьләр сәясәте турында" 1993 елның 19 октябрәндәге 1983-ХII номерлы, "Торак шартларын яхшыртуда яшь гаиләләргә дәүләт ярдәме турында" 1999 елның 21 октябрәндәге Татарстан Республикасы законнары, "Татарстан Республикасы муниципаль районнарының һәм шәһәр округларының жирле үзидарә органнарына дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә Татарстан Республикасының аерым дәүләт

вәкаләтләрен бирү турында" 2006 елның 7 апрелдәге 29-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы.

Тармакара өлкә буларак дәүләт яшьләр сәясәте үзенчәлекләреннән чыгып, яшьләр проблемаларының бөтен спектры: белем бирү, эшкә урнаштыру, ялларын оештыру, социаль-тискәре күренешләргә кисәтү буенча ведомстволар арасында координацияне ныгыту буенча яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлгегә, барыннан да элек, сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, хезмәт һәм халыкны эш белән тәмин итү, социаль яклау, эчкә эшләр органнары һәм башкалар белән үзара хезмәттәшлектә хәл итәргә тиеш.

2019 ел башына Арча муниципаль районында 51832 кеше яши. Шунның 22270е - яшьләр.

Муниципаль яшьләр чараларында һәм конкурсларында катнашучыларның төп өлеше муниципалитетның белем бирү оешмаларында укучылар, яшь укытучылар, укучыларның ата-аналары. Уртача алганда, муниципаль чараларда һәм акцияләрдә, шул исәптән хәрби-патриотик юнәлештәге акцияләрдә, агымдагы елда ике меңгә якын кеше катнашты.

Районның муниципаль спорт чараларында даими катнашкан яшьләр активы 14 яшьтән алып 30 яшькә кадәргә яшьләр, волонтерлар хәрәкәтендә катнашучылар, форпостчылар, яшь гвардиячеләр һәм яшь армиячеләр.

Яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлгегә имин булмаган гаиләләргә шефлык алып бара (Иске Масра авылы), һәм кирәк булганда туган проблемаларны хәл итүдә ярдәм итә.

Моннан тыш, ел саен "Жинү көне", "Балаларны яклау көне", "Россия көне", Бөек Ватан сугышы башлануга багышланган "Хәтер яктысы", "Бөтендөнья татар яшьләре форумы", "Тукай FEST", "Тукай юлы" (Түбән Мәтәскә - Яна Кырлай) маршрутын узу, "Әйдә Районга" студент яшьләр форумы, "Игелекле торна" хәйрия фестивале, "Физкультурачы көне", "Киртәләр аша йөгерү. Иң көчлеләр ярышы", "Велотөн", "Туплы Тамаша", "Автобус 14:30" "Республика көне", "Яшел Фитнес", "Скейтбординг буенча Татарстан беренчелеге", "PRO - хәрәкәт", "Милли кросс", "Сәламәтлек спартакиадасы"

мәдәни-спорт чаралары, язгы һәм көзгә кыр эшләре вакытында “Яшь комбайнчыларны хөрмәтләү”, “Чаңгыроллерлар буенча чемпионат”, “Акыл батл”, “Итекле хоккей”, “Тукай SKI марафон”, боз сараенда “Ак Барс командасы уенчылары белән яшь хоккейчылар очрашуы”, “Россиянең чаңгы юллары”, “Кышкы спартакиада” кебек масштаблы муниципаль чаралар үткәрелә.

Шулай ук, яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге райондагы “КВН” хәрәкәтләренә актив рәвештә ярдәм итә.

ГХАТ органы “Бердәм Россия” партиясе бүлекчәсе белән берлектә 14 яшькә житкәннәргә тантаналы рәвештә паспорт тапшыра. Яшьләр РФ гражданы хокуклары һәм бурычлары белән таныша, патриотик тәрбия дәресе ала.

Арча муниципаль районында 2007 елдан “ФОРПОСТ” жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр берләшмәләре үзәге эшли. Үзәкнең төп максаты - яшүсмерләрнең социаль булмаган тәртибен булдырмау, наркомания, күзәтүчесез калуны һәм хокук бозуларны кисәтү, югары мәдәниятле гражданнар, әхлакый рухлы, спорт белән мавыгучан, инициативалы, мөстәкыйль, жәмгыятьтә үз урынын табарга сәләтле кешеләр тәрбияләү. Әлеге максатка ирешү өчен яшьләр белән төркемнәрдә һәм шәхсэн физик, әхлакый һәм патриотик тәрбия эше алып барыла.

Үзәктә барлығы 36 отряд исәпләнә. Аларның утыз икесендә мәктәп укучылары, өчесендә студентлар, берсендә яшьләр. Барлығы - 323 кеше.

“Социаль тискәре күренешләрне булдырмау” юнәлеше буенча “ФОРПОСТ” үзәге хезмәткәрләре эчтәлекле ял оештыру, наркотикларга каршы акцияләр, районның авыл жирлекләре яшьләре белән очрашулар, яшьләр арасында наркомания, алкоголизм, тәмәке тарту кебек социаль тискәре күренешләрне булдырмауга юнәлтелгән әңгәмәләр, анкета тутыру кебек чаралар үткәрәләр. Шундыйлардан: «Сәламәтлек көне», «Аек көн», «Наркотикларга юк», «Терроризмга һәм экстремизмга юк», «Патриотлар үстәрәбез» кебек чаралар үткәрелә.

Яшүсмерләр арасында тискәре күренешләрне булдырмау кысаларында

яшүсмерләр спорт секцияләренә (көрәш, баскетбол, армрестлинг, футбол, бадминтон) йөриләр. Үсмерләр шулай ук район күләмендәге мәдәни-массакуләм һәм спорт чараларын уздыруга жәлеп ителгән.

2019 елның октябрәнән Арча районында Волонтерлык үзәге эшли башлады, анда 3 урта уку йортлары волонтерлык отрядлары, шулай ук мәктәп волонтер отрядлары әгъзалары керде. Хәзерге вакытта Арча районының 35 мәктәбендә волонтерлык отрядлары белән эш алып барыла. Татарстан Республикасы Хезмәт, мәшгульлек һәм социаль яклау министрлыгының “Мәрхәмәтлелек үзәге” халыкка социаль хезмәт күрсәтү үзәге базасында “Арча” волонтерлык отряды эшли. Патриотик юнәлешле чараларның күпчелек өлеше аларның инициативасы һәм ярдәме белән үткәрелә. Болар – дан аллеясын, истәлекле урыннарны һәм хәрбиләрне жирләгән урыннарны,obelisk территориясен жыештыру, шулай ук “Жиңү агачы” район акциясе, “Георгий тасмасы”, “Үлемсез полк”, “Хәтер яктысы” акцияләре. Инвалидлар ункөнлеге кысаларында өйдән чыга алмаган балалар янына баралар. Аралашу әнгәмә, төрле уеннар, ижат минутлары рәвешендә уза.

Моннан тыш, ел саен 15 майдан 15 сентябрьгә кадәр «Үз ихтыярлылар балаларга» район акциясе, шулай ук «Көзгә игелек атнасы» үткәрелә, аның кысаларында ихтыярлылар (добровольцлар) оешмалары әгъзалары авыр тормыш хәлендә калган мохтажларга һәм балаларга ярдәм итәләр.

Арча укучылар сараенда: “Балалар оешмалары советы - БОС” һәм “21 гасыр яшьләре” үз эшчәнлекләрен алып баралар.

Арча муниципаль районының Яшьләр үзәге формалашу һәм эшчәнлеккә әзерлек стадиясендә, аның эшчәнлеген түбәндәге юнәлешләр буенча алып бару планлаштырыла:

- Гражданлык-патриотик тәрбия
- Шәхеснең ижади үсеше
- Белем бирү эшчәнлегенә
- Мәдәни-тарихи, туган якны өйрәнү тәрбиясе
- Гаиләгә ярдәм һәм психология үзәге

Арча муниципаль районы Советы каршында яшьләрнең жәмгыятьнен сәяси тормышында катнашуына ярдәм итүче Яшьләр парламенты эшли.

Хәрби хезмәткә чакырылуга кадәр һәм хәрби хезмәткә чакырылу яшендәге яшьләр белән эш давам итә. Ел саен район хәрби комиссариаты, магариф бүлеге белән берлектә, хәрби хезмәткә чакырылучы яшьләр өчен кыр-өйрәнү жыеннары үткәрелә, аларда физик әзерлек дәрәжәсе тикшерелә. "Ажаган" хәрби-спорт уены, хәрби-гамәли спорт төрләре буенча спартакиада үткәрелә.

Районда «Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе» республика ижтимагый оешмасының Арча бүлекчәсе эшли, ул авыл яшьләре мәнфәгатләрен һәм омтылышын чагылдыра. Һәр авыл жирлегендә лидер эшли.

Аграр яшьләр берләшмәсе Советында 25 кеше. Авыл яшьләре белән жәйге чорда балаларның һәм яшүсмерләрнең сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча ишегалды чаралары уздырыла. «Сельские вечера - Авыл кичләре» яшьләр кичәләре оештыру. Фестивальләр һәм "КВН".

2005 елдан "Бердәм Россиянең Яшь гвардиясе" Арча бүлекчәсе эшли. Катнашучылар саны - якынча 400 кеше.

Еллар узу белән сәләтле яшьләргә эзләү, аларга ярдәм итү һәм үстерү, конкурслар һәм фестивальләр оештыру системасы барлыкка килде. «Йолдызлык», «Алтын каләм», «Безнен заман» яшьләр фестивальләре традициягә әйләнде. Сәнгать коллективларының үзешчән эшчәнлегенә смотрлары; нәфис сүз осталары конкурслары; үзешчән рәссамнар һәм декоратив сәнгать осталары күргәзмәләре. Ел саен авыл хужалыгының яшь хезмәткәрләре һәм башка эшче һөнәрләре арасында «Һөнәре буенча иң яхшы» конкурсы уздырыла.

Ел саен район яшьләре форумнарда, семинарларда һәм сораштыруларда катнашу мөмкинлегенә бирә торган "Россия яшьләре" АИС порталында теркәлә. Бу районда дәүләт яшләр сәясәте үсешенә ярдәм итә.

Безнең районда физик культура һәм спортны алга сөрүгә зур игътибар бирелә. "Арча" һәм "Арча-арена" спорт комплексларында, гомуми белем бирү

учреждениеләрендә, район предприятиеләрендә һәм оешмаларында сәламәтлек почмаклары, спорт тормышы турында күргәзмә стендлар бар, “Без сәламәт яшәү рәвеше өчен!” девизы астында район предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре арасында спортның төрле төрләре буенча спорт чаралары үткәрелә.

Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәпләре тарафыннан яшүсмерләргә һәм яшьләргә спорт төрләре белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү, сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру буенча актив эш алып барыла. Футбол, хоккей, өстәл теннисы, милли көрәш, волейбол, йөзү һ.б. секцияләр эшли.

Кышкы каникул чорында сәламәт яшәү рәвешен алга сөрү, балаларны һәм яшүсмерләргә мәшгуль итү максатыннан һәм укудан буш вакытта хоккей, волейбол, мини-футбол, бадминтон буенча иптәшләрчә очрашулар үткәрелә.

“Арча муниципаль районы” муниципаль берәмлеге сайтында, “Арча” балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе, “Арча-арена”, “Укучылар сарае” сайтларында, шулай ук социаль челтәрләрдә мәгълүмати материаллар урнаштырыла: яшьләр тормышыннан яңалыклар тасмасы, фото һәм видеоматериаллар даими яңартыла. Сайтларга көн саен 150-200 кеше керә.

«Физкультурачы көненә» багышланган спорт бәйрәмен уздырганда иң яхшы спортчыларны һәм спорт хезмәткәрләрен бүләкләү традициягә әйләнде. Мәдәният бүлеге һәм район волонтерлары белән берлектә ел саен сәламәт яшәү рәвеше файдасына акцияләр уздырыла. Спорт хезмәткәрләре, спорт осталары һәм спорт ветераннары тарафыннан ел саен балалар бакчаларында һәм гомуми белем бирү мәктәпләрендә сәламәтлек дәресләре үткәрелә.

«2020-2022 елларга Арча муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» максатчан муниципаль программаны гамәлгә ашыру муниципалитетта яшьләр белән эшләү традицияләрен давам итәчәк һәм районның яшь кешеләрен акыллы, ижади һәм физик яктан үстерү өчен яшьләргә талантларын иртә ачу һәм аларга ярдәм итү өчен, аларның гражданлык һәм әхлакый тотрыклылыгын формалаштыру өчен, эшчәнлекләре буенча шулай ук яшьләргә рухи-әхлакый мәдәни үсешенә ярдәм итә торган яшьләр ижтимагый берләшмәләренә ярдәм

итү өчен камилләшкән шартлар тудырачак.

Алдагы елларда ирешелгән уңай нәтижеләргә карамастан, әлеге этапта бүгенге көндә һәм озак вакытлы перспективага яшьләрнең социаль проблемалары гамәлләрен, формаларын, яшь буын белән эшләү ысулларын билгеләүгә игътибарны көчәйтү таләп ителә. Арча районы яшьләрен рухи, әхлакый һәм мәдәни потенциалын үстерү өчен әлеге Программа максатларында күздә тотылган яшьләр сәясәте органнары куллана торган ысулларны яңадан карарга, төзәтмәләр кертергә кирәк.

II. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП МАКСАТЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның иң беренче максаты - яшьләрнең социаль үсеше белән идарә итү, районның көндәшлеккә сәләтлелеген ныгытуда аларның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның яшәеш сыйфатын күтәрүгә уңайлы шартлар тудыру. Яшь буынның эшмәкәрлек активлыгы потенциалын яңача үстерү юлы белән яшьләрнең үсеше өчен шартлар тудыруга ярдәм итү.

Яшьләр ижтимагый оешмалары төзү, яшьләр оешмалары, хәрәкәтләр һәм яшьләр оешмаларына ярдәм итү кысаларындагы социаль проектлар өчен шартлар тудыру мөһим максат булып тора.

Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге балалар һәм яшьләрнең фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар һәм жәмәгать оешмаларына җәлеп ителгән яшьләрнең чагыштырма күләме күрсәткече, шулай ук яшьләр инфраструктурасының үсеше һәм тотрыклы эшләве күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

- социаль әһәмияттәге проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны;

- талантлы яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләр саны;

- балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә

катнашучы яшь кешеләрнең гомуми саны арту.

Сәләтле балаларны һәм яшьләрне эзләү, аларга ярдәм итү, аларның акыл һәм ижади потенциалын үстерү һәм гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру. Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге башкарма хакимият органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган талантлы яшьләргә ярдәм итү өлкәсендәге проектлар һәм программаларга жәлеп ителгән яшь кешеләрнең өлешен арттыру күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

- яшьләр арасында экстремизмны булдырмау эшләре: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге яшьләр экстремизмын булдырмау чараларына жәлеп ителгән яшь кешеләр саны күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк;

- яшьләр даирәсендә тискәре күренешләрне булдырмау системасын үстерү һәм гамәлгә ашыру: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге социаль тискәре күренешләрне булдырмауга юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләргә күрсәтелгән ярдәм күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк;

- дәүләт яшьләр сәясәтен мәгълүмати, кадрлар һәм фәнни-методик яктан тәэмин итү: әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижелелеге дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә эзерләнгән аналитик, методик эшләр кебек күрсәткечләр саны нигезендә бәяләнәчәк.

III. ПРОГРАММАНЫ ФИНАНС БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ.

Программаны финанслауның гомуми күләме 2020 - 2022 елларда Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы бюджеты акчалары исәбеннән:

2020 ел - 1573,0009 мең сум;

2021 ел - 1573,0009 мең сум;

2022 ел - 1573,0009 мең сум.

Программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Советының чираттагы финанс елына һәм план чорына Арча муниципаль районы бюджеты турында карары нигезендә төгәлләштереләчәк.

IV. ПРОГРАММАНЫ ГАМЭЛГЭ АШЫРУНЫҢ КӨТЕЛГЭН НЭТИЖЭЛӘРЕ

Программаны гамэлгэ ашыруның төп нәтижәсе булып икътисадый, социаль, мәдәни өлкәләрдә конкурентлыкка сәләтле һәм кирәкле компетенцияләргә ия булган Россия яшь буыны тора.

Яшь буында Ватанга мөхәббәт, үзенең гражданлык бурычы һәм конституциячел бурычлары җаваплылығын аңлауны тәрбияләү.

14-30 яшьтәге гражданнар балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә җәлеп ителгән балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр өлешенең артуы;

-Яшьләренң гражданлык һәм патриотик дөньяга карашын формалаштыру, аларның социаль һәм ижади активлығын арттыру;

-Ихтыярый (волонтерлык) эшчәнлеккә җәлеп ителгән яшьләр санының артуы;

-Яшьләр сәясәте өлкәсендә органнар һәм оешмалар тарафыннан гамэлгә ашырылучы талантлы яшьләргә ярдәм итү проектларында һәм программаларында катнашкан яшь кешеләрнең өлешен яшьләренң гомуми саныннан 25 % ка кадәр арттыру;

-Хокук бозган һәм җинаять кылган балигъ булмаганнар өлешенең кимүе;

-Яшь эшмәкәрләренң өлеше артуы;

-Яшьләр сәясәте һәм спорт учреждениеләрендә даими нигездә шөгыльләнүче авыр тормыш хәлендә калган балалар, үсмерләр һәм яшьләренң өлеше артуы;

-Яшьләр сәясәте учреждениеләренә даими нигездә йөрүче яшьләр саны артуы;

-Жәйге сәламәтләндерү ялының төрле формалары белән колачланган балалар, яшүсмерләр һәм яшьләр өлешенең 30 % ка кадәр артуы;

-Яшьләр сәясәте өлкәсендә эшләнүче яшьләргә социаль ярдәм күрсәтү учреждениеләре эшчәнлегенең көчәюе.

2020-2022 елларга дәүләт яшьләр сәясәтен (ГМП)

финанслауны тәмин итү

Чыгым статьясы исеме	Жирле бюджет, сум
Муниципаль берәмлектә дәүләт яшьләр сәясәтен (алга таба-ГМП) финанслау күләме барлыгы, шул исәптән:	4719,0027 мең сум;
Чаралар үткәругә, яшьләр белән эшләүгә чыгымнар, шул исәптән:	3146, 0018 мең сум;
Дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә белгечләр әзерләүдә һәм янадан әзерләүдә ярдәм итү	103, 100 мең сум;
Яшьләрне массакүләм мәгълүмат чаралары (яшьләр медиалары) эшенә жәлеп итү	142, 245 мең сум;
Яшьләрдә гаилә кыйммәтләре формалаштыру	106, 300 мең сум;
Яшьләрне сәламәт яшәү рәвеше һәм спорт белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү, яшьләр арасында иминлек культурасын популярлаштыру	1573, 0009 мең сум;
Яшьләрнең һөнәри юнәлеш алуларына һәм карьера омтылышларына ярдәм итү	320, 045 мең сум;
Яшьләргә патриотик тәрбия бирү, шул исәптән:	400, 320 мең сум;
- хәрби-патриотлык клубларында	93, 300 мең сум;
- эзләнү отрядлары һәм берләшмәләрендә	123, 612 мең сум;
- тарих- туган якны өйрәнү түгәрәкләрендә	87, 064 мең сум;
-балаларга һәм яшьләргә патриотик тәрбия бирү өлкәсендә волонтерлык берләшмәләрендә	96, 344 мең сум;
Яшьләрне яңача эшчәнлеккә һәм фәнни-техник ижатка жәлеп итү, шул исәптән:	77, 522 мең сум;
- биомедицина өлкәсендә	15, 5044 мең сум;
- сәнәгать технологияләре өлкәсендә (нанотехнологияләр, композитлар һ.б.)	15, 5044 мең сум;
- авыл хужалыгы	15, 5044 мең сум;
- IT -мәгълүмати технологияләр (шул исәптән робототехника)	15, 5044 мең сум;
- башкалар	15, 5044 мең сум;
Россия тиндәшлеген, Россия халыкларының бердәмлеген формалаштыру, мәдәниятара һәм конфессияара диалогка ярдәм итү	73, 45 мең сум;
Яшьләрне ижади эшчәнлек белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү	67, 65 мең сум;
Яшьләрне волонтерлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнүгә жәлеп итү	58, 203 мең сум;
Яшьләрнең үзидарәсен үстерү	45, 07845 мең сум;
Дәүләт кайгыртуына аеруча мохтаж яшьләрне социальләштерү	45, 07845 мең сум;
Социаль яктан авыр хәлдәге яшьләр белән эшләү	134, 209 мең сум;
Халыкара һәм төбәкара яшьләр хезмәттәшлеген үстерү	131, 083 мең сум;

	сум;
- саяси яшьләр ижтимагый берләшмәләренә ярдәм күрсәтү	786, 500 45 мең сум;
- югары белем бирү мәгариф оешмалары буенча студентлар үзидарәсе органнары эшчәнлегә программаларына юнәлдерелгән акчалар күләме	314, 25021 мең сум;
- финанслау күләме (шул исәптән районнан жиһәрелгән форумнарда катнашучыларның транспорт һәм башка чыгымнарын финанслау юлы белән)	472, 250 25 мең сум.